

NEREDEN DEVAM EDECEĞİZ?

AMAÇ ARAÇ DİYALEKTİĞİ

Giriş

Teori ve pratik üzerine çokça özlü sözler edildi. Çokça eserler yazıldı. Her dönemin ruhuna uygun olarak taraflar, çağının gerekleri ve durdukları yere göre ilişkileri yeniden ve yeniden tanımladı. Tarihe ve Marx, Engels ve Lenin'e göndermeler yaptı.

Cehaletin hiç kimseye kazandırdığı bir şey yoktur, *“devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz.”* (Lenin, 1997) Bu açıdan teori, pratiğin ihtiyaçlarına yanıt verecek, ona yol gösterecek bir alandır. Ve bu açıdan o, **devrimci** teori olmak zorundadır. Ne yazık ki en başta “Batı Marksizmi” olmak üzere bir dizi çevrenin elinde teori sorunları ortaçağın skolastik tartışmalarıyla boy ölçüşebilecek biçimlere büründü. “Çubuğu eğ”ip bükmekten bir türlü kurtulamadılar! Teorinin başındaki o **devrimci** sözü sürekli iskalandı, teorisisizm batağına saplanıldı.

Oysa “devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz!” derken Lenin, Engels'ten yola çıkarak, üstüne basa basa işçi sınıfı içinde teorik mücadeleye vurgu yapıyordu. Teori “bir eylem kılavuzu” idi. Teori eylem için vardı. “Aslolan dünyayı yorumlamak değil değiştirmek” idi...

Kuşkusuz dünyayı değiştirmek için öncelikle onu **anlamak** gerek. Öte yandan dünyayı değiştirmek için **öncelikle** dünyayı değiştirmeyi **istemek** gerek! Evet, iddialı bir “volontarist” yaklaşım!

Dünyayı değiştireceğiz! Öyleyse onu kavramak, anlamak, yorumlamak... “içsel yasalarını” keşfetmek gerek. Bunlar olmadan değiştirmek mümkün değil. Fakat... Bilgi doğada kendi başına ve kendiliğinden gelişen bir şey değildir. Onun üretilmesi gerekir. Üretilmesi için gerekli maddi zeminin (nesnel koşullar) mevcut olması ilk koşuldur. Ama yeterli değildir. Onu üretecek zihinsel süreç (özne) açısından doğru yerde konumlanmak ve **istemek** gibi bir gereklilik vardır. Engels, kendi çağının en ansiklopedik kafalarından Hegel'in kendi sisteminin devrimci özünü göremeyişini, bir adım ötedeki diyalektik materyalizme ulaşamayışını anlatırken “[bu] Hegel'in Alman olmasından ve kafasının arkasında, tıpkı çağdaşı Goethe gibi bir darkafalı burjuva saç örgüsü taşımamasından geliyordu. Goethe de, Hegel de, her biri kendi alanında, Olimposlu Zeus idiler, ama ne biri ne de öteki, hiçbir zaman Alman darkafalı burjuvalığından tamamiyle sıyrılmadı.” der. (Engels, 1979) Benzer bir tartışmayı Marx'ın klasik iktisatçılarla ardıklarını ele alırken yaptığı bilinir.(Marx, 1979) Birincilerin, Marx'ın keşfettiği yasaları keşfetmesi için gerekli maddi koşulların yeterince olgunlaşmamışlığı sözkonusu iken, ikinciler “koşulların gereğinden fazla olgunlaşması”na paralel olarak burjuva saflarda bulunmanın sonucu “mazeretçilik teorisi”ni geliştirmişlerdir.

Emperyalizm konusunda Lenin ve çağdaşlarının çalışmaları açısından şöyle bir gözlem yapmak olasıdır. Kılı kırk yaran “teknik tahlillere” inat Lenin, doğrudan **devrimci sonuçlar çıkarmak** perspektifi ile çözümler emperyalizmi. Onun en özlü ve içsel yasalarını bu şekilde gün yüzüne çıkarmayı başarır. Devrimci sonuçlara ulaşır. Lenin’in emperyalizm teorisi böylece işçi sınıfının elinde devrimci bir silaha dönüşür. (Lenin, 1979)

Özcesi, bulunulan konum, bakış açısı ve erek/yönelim, dünyanın kavranış biçimini doğrudan etkiler, hatta çoğu zaman belirler. Devrimci bakış açısı dediğimiz şey, dünyanın dönüştürülmesi amacıyla gözlem ve çözümleme sürecidir. Tüm teorik çabalar bu istek ve istenç açısından yürütülür. Ve burada özne, kendi dışında bulunan nesne karşısında edilgen bir konumda değildir. Pasif bir gözlemle yetinmez. Hem kendini hem de dışındaki gerçekliği etkileyen ve belirli oranlarda dönüştüren bir süreçtir bu. Benzetme uygun düşerse... Einstein’ın kütle çekim ve evren ilişkisine benzer. Her cisim kütlesi oranında evreni büker; siyasal arenada her özne kütlesi oranında nesneli “büker”, onu değiştirir, dönüştürür. Kendini nesneleştirmediği oranda onu yönlendirir. Teorik çabalar açısından da geçerli olan bu özne-nesne ilişkisi, pratik savaşım sözkonusu olduğunda çok daha doğrudur. Ekim Devrimi için Gramsci’ye “Kapital’e karşı devrim” çıkışını yaptıran tam da bu gerçekliktir.

Teori, dünyayı **değiştirmenin** aracıdır. Pratiğin hizmetine koşulmalıdır. Lenin’e “Ne Yapmalı” sorusunu sorduran da, buna kendi koşullarında (ve giderek kendi çağında) yanıtlar bulduran da bu bakış açısıdır. En karanlık dönemlerde bile Lenin’de beliren iyimserlik (Leninist iyimserlik) buradan doğar. Dünyaya burjuvazinin gözlüğüyle bakanlar her şeyi sarıya boyanmış görürler.(Lenin, 1992) Ama eğer **dünyanın devrimci dönüşümü** temel ereğiniz ise tarihte ve toplumda bunun olanak ve eğilimleri saptarsınız. Nesnele kölece teslim olan değil, tüm imkanları zorlayarak onu dönüştüren olursunuz. Bir devrimciler örgütü ile dünyayı yerinden oynatırsınız! (Lenin, 1997) Çağdaşlarının yenilgi ve dağınlığı gördüğü koşullarda Lenin’in “*dünya tarihi, yolundan sapmadan proletarya diktatörlüğüne doğru gidiyor, ama bunu, pürüzsüz, yalın ve dosdoğru olmayan bir yolda yapıyor*” görüşünü dile getirmesinin altında yatan şey işte bu bakış açısıdır.

Marksizmin ustaları dünyanın devrimci dönüşümünün kaldıracı olarak geliştirmişlerdir teoriyi. Her biri bir eylemci, emeğin (ve elbette doğa ve insanın) kurtuluşu mücadelesinin militanı olarak, devrimci bakış açısıyla tarihten süzüp çıkarmışlardır teoriyi. Günümüz dünyasından devrimci sonuçlar çıkarmak için yaslanağımız temel araçtır devrimci teori. Dünyayı devrimlerle değiştirmektir amacımız. Dünyayı **bu amaçla** anlamaya çalışıyoruz. Anladığımız oranda da “ne yapmalı” sorusuna yanıtlar oluşturabiliriz

Günümüz Dünyası

Güncel durum üzerine olgusal bir gözlem yapanlar, birbirinden çok farklı sonuçlar çıkarabiliyorlar. Örneğin, uluslararası komünist hareketin güçsüzlük ve dağınlığı,

emek cephesinin aynı şekilde atomizasyonu, doğanın ve uygarlığın krizleri, “kapitalizmin krizleri aşma ve kendini yenileme becerisi”... Liste uzayıp gidiyor. Bu kesim Marksizmin lafzı ile kapitalizmin ebediliği arasında salınıp duruyor! Üstelik tarihin ve doğal olarak toplumun sürekli bir değişim ve evrime tabi olduğunu, tüm biçimlerin geçici olduğunu bildiği halde!.. Diğer tarafta, her alanda ayaklanmalar, derinleşen iktisadi kriz, sosyalizmin yükselişi, emperyalizmin (ve kapitalizmin) çöküşü... Burada da liste uzayıp gidiyor.

Teorik değil olgusal olarak sıralanan tüm bu gözlemler, gözlemcinin bakış açısını, arka plandaki teorik beslemeyi yansıtıyor. “Ne Yapmalı” sorusuna verilecek yanıt için burada yine ne yapmayı **istediğimiz** önem kazanıyor. Nesnel’e kölece tabi olanlarla onu değiştirip dönüştürmek isteyenlerin farkı burada da ortaya çıkıyor!

2008’den beri hala atlatılmayan küresel bir krizin tam ortasında yıkıcı dalgaları her geçen gün şiddetlenen bir “ulusal kriz” sürecinde günümüz dünyasını devrimle dönüştürme perspektifiyle hareket ediyorsak, bu dönüşümün dinamiklerini arayıp bulmak, teorik açıdan bunun imkanlarının serimini yapmak zorundayız. Her şeyi sarı gösteren burjuva gözlüklerle bakıp olguları sıralamak bizden uzak olsun!

Mevcut kriz sürecinde iyice belirginleşmeye başlayan iki olguya işaret etmekle başlayalım. Bunlardan birincisi, kronik dış ticaret açığı tartışmalarında artık kamuoyu tarafından da ayan olan üretimin ithalata bağımlılığı. Türk tekelci kapitalizminin bu yapısal özelliği büyük yıkımlar yaşanmaksızın çözümünü olmayan yapısal bunalımın temel sebebidir. (Işık, 2018) İkinci olgu ise AKP iktidarı döneminde hızlanan (ya da daha uygun deyimle, **tamamlanan**) iç pazarın tamamen yıkıma uğratılması, üretimin hemen tamamen yok edilmesi, bunun için tüm kamu üretim birimlerinin satılması... AKP’ye maledilen bu ikinci olgu, bağımlı ülkelerin emperyalist sermaye tarafından ekonomik olarak tamamen ilhak edilmesidir. (Dağlı, 2002) 1970’li yıllarda emperyalist merkezlerde gündeme gelen “neoliberalizm/neoliberal globalizm” denen süreçle başladı bu. Sermaye birikiminin geldiği aşama, petro-dolar krizi, Vietnam savaşı yenilgisi vb. sonucu biçimlendi, hız kazandı. Şili’de 1973’de general Pinochet eliyle sosyalist Allende yönetimi devrildi. IMF’nin hazırladığı reçete askeri darbe koşullarında uygulamaya konuldu. Aynı türden gelişme 1976’da Arjantin’de askeri darbeyeyle hayata geçirilirken, Türkiye’de 24 Ocak (1980) kararlarının uygulanması 12 Eylül askeri faşist darbesiyle mümkün olmuştu. Benzer süreçler hemen tüm bağımlı ülkelerde yaşandı. Kiminde askeri darbeler, kiminde zaten duruma hakim olan işbirlikçi iktidarlar eliyle bağımlı ülke ekonomileri emperyalist ülkelerin doğrudan uzantılarına dönüştürülme yoluna sokuldu. 89-91 karşı-devrimleri sonucu sosyalist blok dağıldığında IMF ve DB eliyle tüm eski sosyalist ülkelerde “şok programları” devreye alındı. Doğu Avrupa’nın hemen tamamı böylece emperyalist ülke ekonomilerinin uzantılarına dönüştürüldüler. Bu şekilde bağımlı ülkelerin ekonomik ilhak süreçleri derinleşti.

Ekonomik olarak tam ilhak (kısaca tam ilhak) bağımlı kapitalist ülkelerin iç pazarlarının, önce yıkımını ve sonra emperyalist merkezlere eklememesini ifade eder. Bir entegrasyondan çok bir kendine katmayı çağırır. Dünyanın efendisi dev tekeller, bağımlı ülke ekonomilerine tam anlamıyla el koyar, yıkıp iç bütünlüğünü parçalar ve kendi üretim süreçlerine göre yeniden biçimlendirirler. İşbirlikçi tekelli sermaye iç pazar üzerindeki etkisini, ağırlığını, konumunu her geçen gün biraz daha yitiriyor. Burada “yeni” olan bu sürecin giderek derinleşmesidir. (Berdan, 2015)

İşin aslı emperyalistler en baştan itibaren bağımlı ülkelerin işlerine çeşitli yollarla karışmışlardır. Bağımlılık sürecinde parayı veren emperyalist devlet, verdiği parayı ve faizini tahsil edeceği koşulları borç alan ülkeye dikte ettirmiştir. Bu, süreç içinde derinleşerek daha ileri boyutlara varır. Hazine, bütçe, ticaret rejimleri, gümrük uygulamaları, vergiler, basılacak kağıt para miktarı, vb. emperyalist merkezlerin kontrolüne geçer; banka ve borsa, belirleyici oranlarda “yabancı sermaye”ye kayar. Borçlanma faizleri ve borç miktarı, kredilerin nasıl kullanılacağı, hepsini belirleyen artık emperyalizmdir. Bu sayede bağımlı ülkeler, maliye ve vergi politikalarıyla gümrük ve ticaretin yönetimi ile hangi ürünün ne kadar maliyet ve ölçekte üretilmesine varıncaya dek, tam bir kuşatma altına alınır.

Zamanla bağımlı ülke, ekonomisi, kamu maliyesi ve finans olanaklarıyla, **tam ilhaka** uğrar. Her emperyalist ülke, bağımlı ülkeleri kendi pazarı durumuna getirmek için ekonomik, diplomatik, rüşvet vb. tüm yolları kullanır. Bağımlı kapitalist ülkeler, bir tek emperyalist ülkenin pazarı değil, hepsinin belli derecelerde pazarıdır. Her ülke dünya pazarına bağlanır, bağımlı duruma getirilir. Dünya pazarında ise, egemen olan emperyalist ülkelerdir. Bağımlı ülkeler dünya pazarında pek çok yolla ağır bir soyguna uğrarlar. Emperyalist devletler diğer ülkelere kendi çıkarlarına göre uluslararası işbölümünü dayatır ve kabul ettirirler. Sonuçta iç pazar tüm ayırt edici dinamiklerini yitirir, bütünü içinde eriyip gider. Ve tüm bunlar emperyal bir komplonun, sömürgeci kötücüllüğün, ya da “neoliberal bir darbe”nin dışarıdan dayatması sonucu değildir. Aksine her şey, bağımlılığın kendi doğal seyri içinde adım adım kaçınılmazlaşmıştır, hepsi bu. (Berdan, 2015)

Kapitalizmin içkin yasaları ve tarihsel eğilimleri işlemeye, bir uçta servet ve sefalet, diğer uçta milyarlarca insan için ise yokluk ve sefalet birikmeye devam etti. Tam ilhak sürecinin hoyrat elinin de işe karışmasıyla küresel düzeyde emekçi yığınların bundan etkilenmemesi ve harekete geçmemesi düşünülebilir miydi? Teorik değil ama olgusal değerlendirmeler yapanlar, üstelik bunu da sosyalist ülkelerde 89-91 karşı-devrimlerinin yaşandığı dönemde uluslararası sermayenin zafer naraları arasında burjuva gözlüklerle yapanlar açısından ne yazık ki bu gelişim dinamiklerini kavramak mümkün değildi. Kapitalizmin temel yasalarının ve eğilimlerinin belirli bir aşamada nitel açıdan farklı bir durum, farklı bir evre yaratacağını bir türlü kavrayamadılar, hala da kavrayamıyorlar. Oysa işin özü, tam da bu uzun evrimsel birikim dönemi sonucunda nitel bir değişim/dönüşüm gerçekleşmesinde yatmaktadır.

Her yeni dönem daha önceki dönemlerde kendi gelişim eğilimlerini barındırır. Bugün apaçık görülen bir olgu, geçmişte çizgileri belli belirsiz şekillenen eğilimlerin tüm engellerden kurtularak serpilip gelişmesinden ibarettir. **İçsel gelişim yasaları olağan evrimi içerisinde belli bir aşamada sıçrama yaratır. Birikim nitel değişimi doğurur.** Bu açıdan kapitalizmin tarihsel eğilimlerini ve içkin yasalarını tekrar ve tekrar ele almak, incelemek, bugünü anlamak açısından temel öneme sahip.

Marx'ın kılcal damarlarına kadar çözemediği kapitalist üretim ilişkileri, bu çözümlenelerde ortaya konan yasalar, çelişkin eğilimler, tarihsel eğilimler vb. nihayetinde tekelci aşamada nitel olarak farklı bir ilişki biçimi yarattı. Lenin, kapitalizmin bu yeni aşamasını başarılı bir şekilde tahlil etti ve devrimci sonuçlar çıkardı. Kapitalizm, tekelci kapitalizm olarak yoluna devam etti. Tüm eğilim ve içkin yasaları da işlemeye devam etti. Ve bu gelişme eğrisi geçen yüzyılın son yıllarında dünya çapında nitel bir dönüşümü yarattı. Tarih yeni bir evreye girdi.

Yeni Evre

İnsanlığın gelişimi ve toplumsal evrimi gittikçe hızlanan bir süreç. Gelişmelerin ritmi ve hızı her adımda bir öncekini katlıyor. Ulaşım, iletişim... ve bir bütün olarak yaşam! Bu hız, basitçe bilimsel-teknik gelişmelerin koşulladığı bir yaşam tarzı meselesi değil. Hayır. Toplumsal ilişkiler toplamının, bu ilişkilerin tüm alt süreçlerinin göz kamaştırıcı bir hıza ulaştığı aşık. Para-sermayenin sıfır zamanlı dolaşımıyla hızlanan dünyamızda artık gelişmeleri takip edebilmek bile başlı başına bir mesele. Değişim hızı inanılmaz! Geçmiş on yıllarda her biri tüm yerküreyi derinden sarsacak olaylar dizisi, peş peşe, art arda sıralanıyor. İnsanlar bu hız karşısında “unutkanlaşıyor”. Akışın hızı olaylar üzerine derinlemesine düşünülmesine bile fırsat tanımıyor.

Tarihin evreleri kısalıyor. “Kısa tarih” dönemi yaşanıyor; on yıllık gelişmelerin artık aylara, haftalara hatta günlere sığıldığı bir “kısa tarih” dönemi... (Dağlı, 2002)

Bu artık çıplak gözle de görülebilen bir olgu. Buna rağmen çoğunluk, tarihin gelişimini, kapitalizmin ilerlemesini hala olağan evrimci tarzda değerlendiriyor. Gerçekte ise tarih sıçramalarla ilerliyor. Kapitalizmin çelişkili ve karşıtlık içindeki gelişmesi patlamaları, hızlı gelişmeleri, sıçramaları içerir. Uzun süre değişmez gibi görünen bir olgu çok daha kısa sürede dönüşüme uğruyor. Dönem, kapitalizmin sıçramalı çöküş evresine girdiği bir dönemdir.

Her toplum biçimi, tarihin bir ürünü olarak ortaya çıkar ve evrim yasasının işlemesi ile yerini daha yüksek bir toplum biçimine bırakır. Doğal tarihi evrim böyle ilerliyor. Kapitalist üretim sistemi de aynı yazgıyı paylaşır.

Eski sömürgecilik kapitalizmin ürünüydü, yeni sömürgecilik ve bağımlılık ilişkileri de öyle. Ama bunlar ortak yönleri olmakla birlikte farklı özelliklere sahip ilişki biçimleriydi. Küresel ölçekte sermayenin gelişimine, birikimine, sömürge ülkelerin bu sürece eklenmesine bağlı olarak farklılaşan ilişki biçimleriydi bunlar. Sömürge ve yarı-sömürgelerdeki eski komprador ilişkisi, bizzat bu ülkelerde belirli bir sermaye

birikimi gerçekleştiği ve emperyalist merkezlerdeki birikim düzeyi farklı ilişkileri yarattığı için, sömürgecilik yerini bağımlılık ilişkilerine (yeni sömürgecilik) bıraktı. Doğuşundan itibaren küresel bir sistem olan kapitalizm, sermaye birikiminin ulaştığı düzeye bağlı olarak içkin yasalarının serpilip gelişmesiyle yeni ilişki biçimleri yarattı.

Bu gelişimin, bu serpilip genişlemenin, yeni biçimler yaratmanın durması beklenemez. Bir toplumsal ilişki olarak sermaye ortadan kaldırılmadığı sürece içkin yasalar işlemeye devam edecek, dünyayı ve ilişkileri sürekli dönüştürecektir. Krizler bu dönüşme ve dönüştürme süreçlerinin uğraklarıdır. Ya da daha tam söylemle söz konusu edimin gerçekleşme uğraklarıdır.

Sermaye birikiminin düzeyine bağlı olarak ilişkiler değişim geçirmeye devam etti. Bir yandan sürekli büyüyen atıl para-sermayenin zorlamaları, diğer taraftan sınai ve tarımsal üretimin ihtiyaçları 70’li yıllardan başlamak üzere bağımlılık ilişkilerinde yeni bir düzey yarattı. Bağımlı lke ekonomileri tümden emperyalist merkezlerin önce denetimine girmeye başladı, ardından söz konusu ülkeler emperyalist merkezler bakımından tamamen ekonomik ilhaka uğradı. Bu sürecin ilk adımları için gerektiğinde askeri darbeler yapıldı. Bağımlı lke ekonomileri ithal ikamecilikten bir “uzantı pazar” haline geldi. Para-sermayenin küresel dolaşımının önündeki tüm yasal engeller kaldırıldı. Piyasalar birbirine bağlandı. Dolaşım sresinin kısaltılması baskısı iletişim ağlarını geliştirdi ve güçlendirdi. En sonu internetin gelişmesiyle birlikte “sıfır zamanlı dolaşım” gerçekleşti. Söz konusu atıl para-sermayenin küresel artı-değerden pay alabilmesi adına piyasaların kuralsızlaştırılması süreçleri yaşandı. Dünya Ticaret rgt’n yaratan gelişmeler oldu. Üretimde küresel ölçekli yeni işbölümleri ve dağılımlar gerçekleşti. Emperyalist merkezlerin de-industriyalization (sanayisizleşme) süreci, üretimin emek-yoğun kısımlarının ucuz ve örgütsüz emeğin bol olduğu bağımlı ülkelere kaymasını yarattı.

Tüm bunlar insanlık tarihi açısından bir an olarak nitelenebilecek zaman diliminde gerçekleşti. Özellikle geçen yüz yılın son çeyreğinde büyük bir hıza ve yoğunluğa ulaştı.

Sürecin rutin, sakin, çatışmasız ve sancısız gerçekleşmediğini gördük, biliyoruz. Bunlar sıçrama ve okşlerle, kriz ve çatışmalarla, savaşlarla dolu yoğun bir tarihi dönemde oldu. Küresel ölçekte emek örgütlerinin yerle bir edilmesi gle oynaya gerçekleşmedi. Bağımlı lke pazarlarının yıkıma uğratılması ve tamamen uzantı bir ekonomiye dnşm de yle. (Ki bu süreç, Türkiye dahil tüm dünyada hala devam ediyor) Yerküre yangın yerine döndü. Emeğin ve emek güçlerinin genel örgütsüzlüğü, sosyalist ülkelerdeki karşı-devrimler, komünist hareketin sürece cevap veremeyişi... teorik alanda sığlığı ve gericiliği besledi. Karamsar yorumlar ortalığı kapladı. Işin aslı emperyalist burjuvazi de her tür aracı kullanarak bunun nn açtı.

Oysa aynı dönem Türkiye’de ve dünyanın pek çok bölgesinde devrimci kabarışın gerçekleştiği dönemdi. Görünenin aksine çökmekte olan, yıkılmanın eşiğine gelen emperyalist-kapitalist sistemin kendisiydi. Sosyalizmin tek yanlı örneğinin çökmesi

sadece sermayeye psikolojik üstünlük sağlamış ve o da bunu başarılı bir şekilde kullanmıştı. Yaşamın katı gerçekleri kısa sürede görüntünün yanıltıcı olduğunu gösterdi.

Proletaryanın devrimci mücadelesi, kapitalizmin sosyalizme şiddetli saldırılarının olduğu '80 ve '90'lı yılların ardından bu yüzyıla doğru yükselişe geçti. Bunun ilk güçlü işaretleri '90'lı yılların ortalarında verildi. Dünya burjuvazisinin "zafer naraları" hala yankılanıyorken, 93 ortalarından başlamak üzere tüm Avrupa grevler ve eylemlerle sarsılmaya başlamıştı. Küresel ticaret anlaşmalarına (GATT, GATS, MAİ, MİGA) karşı eylemler tüm dünyaya yayılan salgın oldu adeta. Brüksel'de kamyoncular otoyolları bloke etti, çiftçiler tüm Avrupa'yı kasıp kavurdu, Japonya'dan Roma'ya çiftçi eylemleri tekellerin tarım uygulamalarına meydan okudu... Hemen ardından Chiapas'ta Zapatist hareketin başlattığı ayaklanma gündeme geldi. Küresel ticaret anlaşmalarının Uruguay raundunu takiben Dünya Ticaret Örgütü'ne evrilmesi yeni eylem dalgalarını tetikledi. Grevler, eylemler, gösteriler hiç hız kesmedi. Dönem dönem küresel başkaldırlara dönüştü. Dünya burjuvazisi, o zaman bunun farkında değildi. Emekçi sınıfların sokak gösterilerinin, ayaklanmalarının geçici olacağını ve bunun üstesinden geleceğini düşünüyordu. Öyle olmadığı Seattle ayaklanması, Davos, Washington, Güney Asya ayaklanmaları, Latin Amerika ayaklanmaları ve sokak savaşlarıyla açık olarak ortaya çıktı. 1 Mayıs 2000 tam bir patlama oldu. Bütün kıtalarda milyonlarca işçi, halk kitleleri sokağa çıktı. Her yerde anti-kapitalist sloganlar ön plandaydı. Proletaryanın devrimci perspektiflerinin kendisini kabul ettirdiği anti-kapitalist ayaklanma, eylemde ve bilinçte ileri doğru bir sıçramaydı. Proletaryanın ve halk kitlelerinin anti-kapitalist dünya ayaklanmaları, yüzyılımızı sosyal-devrimler ve sosyal-ayaklanmalar yüzyılı yapan gelişmeleri başlattı.

Bir toplumsal sistem ancak kendisinden daha yüksek bir toplum biçiminin maddi ön koşulları ortaya çıkmış ve olgunlaşmışsa, yerini yeni topluma bırakır. Toplum, daha yüksek toplumsal gelişmeyi görmeden, kendisini ulaşılmış gelişme aşamasının meyvelerinden yoksun bırakmaz. Ama, eskisinin azamisi yeninin asgarisinin altında kalıyorsa hiçbir güç toplumu yeniyeye ulaşmada alıkoymaz. Sermaye kendi kendini genişletmek ve bunu sürekli yapmak için üretici güçleri sonuna kadar geliştirmek zorundadır. Maddi koşullar, burjuva egemenliğinde son noktasına kadar gelişir. **Böylece, kapitalizm altında maddi koşullar öyle bir noktaya ulaşır ki, bu maddi koşullar, yeni toplumun maddi koşulları olur.** Bu maddi koşullar oluşmadan, daha yüksek bir toplum biçimi tarihi olarak gerçekleşemez. Yeni toplumun maddi koşulları, kapitalizmin doğal tarihi evrimi tarafından hazırlanmıştır. Kapitalizmin yerini alacak daha yüksek toplum biçimi olarak sosyalist toplum çağın bir zorunluluğudur. Eski toplumun bütün gelişme tarihi, insanlığı bu noktaya getirdi. Tarih yalnız bunun için çalışıyor. (Dağlı, 2004)

Bütün çağdaş gelişme, bu çağa aykırı üretim biçimine ve tarihi olarak hiçbir varlık nedenine dayanmayan burjuvaziye karşı ayaklanmış içerisinde. Bu anlamda bütün çağdaş ayaklanmalar kapitalizme karşı gerçekleşiyor.

Özetlersek...

"1) Üretici güçler ve üretim ilişkileri arasındaki çelişkinin kapitalist sistem altında olgunlaşması, tek tek ülkelerle sınırlı kalmayan, küresel bir gerçektir. Devrimin bu üst belirlenimi, şimdi tüm kapitalist dünyada işlemektedir. Mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirildiği çağın yeni ve en son evresine girmiş bulunuyoruz.

2) Devrimler çağı yıkıcı enerjisini, üretici güçlerin içinde buldukları kapitalist üretim ilişkileri kabuklarına sığamayacak ve bu kabukları çatlatacak denli gelişmiş olmalarından; eski toplumun yeterince çürümüş, dağılmış ve toplumsal öğeleri denetleyemez duruma gelmesinden alıyor. Tüm dünya çapında, yönetenler eskisi gibi yönetemiyor.

3) Dünya ölçeğinde, devrimin özneleri bir araya geliyor, çıkarların uyumu ve birlikteliğin gücünün bilincine varıyor. En karanlık zamanlardan beslenen sezgileri, çok yönlü yetenekleri, zengin ilişkileri ve doyuma ulaşmayı bekleyen acil ihtiyaçları ile sosyal insan, kapitalist özel mülkiyete karşı koyuyor. Tür olarak kendi geleceğini ciddi anlamda tehlikede gören emekçiler, kapitalist bireyi ve özel mülkiyetini feda etmeye girişiyorlar. Yani dünya çapında, yönetilenler artık eskisi gibi yönetilmek istemiyor.

4) Kapitalist sistemin küresel çöküşüne, ABD emperyalizminin dünya çapında hegemonyasının ve kendi toplumsal dokusunun çözülüşü eşlik ediyor. Bu durum, başlı başına, dünya emekçi sınıflarına, eğer harekete geçerlerse zafere ulaşabileceklerine dair umudu aşıyor.

5) Yukarıdakilerin bir sonucu olarak, küresel bir devrimci durum son 15 yıla damgasını vurur hale geliyor." (Berdan, 2015)

Bir Kez Daha Parti

"İşçi sınıfının örgütten başka bir silahı yoktur!" (Lenin, 1976) Bu kısacık tümce aslında sınıflar savaşımının tüm bir tarihinin en özlü ifadelerinden biridir. Tarihi ve toplumu değiştirmeye yazgılı proletaryanın, devrimci olmak ya da bir hiç olmak ikileminin genetik taşıyıcısı olan proletaryanın, örgütsüz bir hiç olduğu gerçeğinin en kısa ifadesidir.

Tarihi gelişme içinde ilk proleter örgüt/parti olarak addedebileceğimiz yapı, Babeuf'ün Eşitler Komplosu'dur dersek yanılmış olmayız. (Marx-Engels, 2011) Son derece dar ve gizli örgütlenmiş sıkı disiplinli bir yapıdır Eşitler Komplosu. Ne yazık ki içlerine sızmış olan bir ajan (yahut dilerseniz içlerinden bir hain) nedeniyle açığa çıkar ve kurucusu Babeuf ve arkadaşlarının giyotine gönderilmesine yolaçar. Örgütün üyelerinden Bounoratti, hayatta kalan üye olarak Eşitler Komplosu'nun tarihini yazacak, genişleyen işçiler arasında yankı bulacaktır.

Kapitalizmin gelişimine paralel olarak sanayi devrimi sonrası hızla genişleyen proleter kitlelerin değişik örgütleri de yayılmaya başlar. Yardım sandıkları, dayanışma ve kardeşlik dernekleri, siyasal birlikler... Yaşamın bizzat kendisi işçileri bir araya

gelmeye zorlamaktadır. İngiltere'nin Chartist hareketi doğrudan siyasal taleplerle ortaya çıkan ilk **kitlese** modern işçi örgütü olur. Gevşek, çok geniş kesimleri kapsayan bir "cephe" örgütüdür. Fransa ise, devrimci geleneğine uygun olarak emek eksenli gizli örgütlerin beşiği olarak öne çıkacak, pek çok gizli komplocu işçi örgütü kurulacaktır. Lonca örgütlenmesinden modern işçi partisine doğru bir gelişim Batı Avrupa'da kendini gösterir.

En nihayetinde Londra'da pek çok göçmen işçiyi barındıran 1836'da kurulmuş olan Adalet Birliği, Marx ve Engels'in katılımıyla nitel bir değişim geçirecek, modern anlamda komünist parti doğacaktır. İşçi sınıfının gerçek militan öncüsü Komünistler Birliği 1847'de hayata gözlerini açacak ve o tarihten itibaren proletaryanın bağımsız örgütlenmesi, bu örgüte dayanarak savaşıma atılması gerçekleşecektir.

Komünistler Birliği bir savaş çağrısı olan programıyla (Komünist Manifesto) dünya tarihine damgasını vurdu. Demokratik merkezîliğe dayanan modern tüzüğüyle kendinden sonra gelen bütün işçi ve komünist partilerine yön verdi. Onunla birlikte işçi sınıfı bağımsız örgütlenmeye girişti; dünyanın devrimci dönüşümü kavgasına atıldı. Birlik 1848 devrimlerinin ateşinde doğdu, zorlu kavgalara atıldı. Devrimlerin yenilgisi ve devrimci dalganın geri çekilmesiyle birlikte "uykuya çekildi."

Kapitalizmin hızlı büyüme süreciyle ve "Yeni Dünya"ya göçlerle birlikte devrimci işçi örgütleri güçten düştü, dağıldı. Bu aşamadan sonrası işçi sınıfının bilimsel teori ile silahlandırılması için bir kuluçka dönemi diyebileceğimiz geri çekilme dönemidir. Kapitalist sanayinin gelişimi, işçi sınıfının yaygınlaşması, koşulların değişimi ve bu süre zarfında bilimsel sosyalizmin Marx'ın ekonomi-politik çalışmalarıyla dört başı mamur bir silaha dönüşmesi... şartlarında I. Enternasyonal doğdu. Komünistler Birliği'ne göre çok daha gevşek bir yapıdaydı. İşçi partisinden ziyade "demokrasi güçlerinin gevşek koalisyonu" idi. Bu yönüyle bir savaş örgütü olmaktan ziyade Marksist teorinin belli başlı ülkelerin proleter kitleleri arasında yayılmasının aracı oldu. Örgütsel olarak ilkinde göre daha zayıf olan bu yapı, düşünsel olarak bilimsel sosyalizmin daha geniş kesimlere ulaşmasını sağlamakla daha ileri bir adım oldu. Manevi bir otoriteydi. O kadar ki, 1871 Paris Komünü O'nun manevi çocuğuydu.

Komün'ün yenilgisinden sonra genel merkezi ABD'ye taşınan Enternasyonal 4 yıllık uyku döneminin ardından resmen dağıtıldı. Ama başladığı yerden çok daha ilerde, gelişmiş bir proleter hareket yaratmış, belli başlı gelişmiş kapitalist ülkelerde Marksist işçi partileri kurulmuştu.

Marx'ın ölümünden sonra kurulan II. Enternasyonal, temelde Avrupa ülkelerinde kurulan Marksist işçi partilerin (sosyal-demokrat partilerin) oluşturduğu Marksist bir Enternasyonal idi. Uluslararası arenada Marksist teorinin yayılması ve gelişimini sağladı. Yasal kitle partileri idi burada sözkonusu olan. Enternasyonal bu partilerin bir nevi danışma kurulu gibiydi.

II. Enternasyonal, sınıflar mücadelesinin görece barışçı geçtiği dönemde mücadele verdi. Yaptığı esas hizmet, sosyalizmi en geniş kitlelere götürmek ve parti yönetiminde kitlelerin kapitalizme karşı mücadelelerini yönetmek oldu. Bu dönemde **legal mücadele araçları** sosyalizm için başarılı olarak kullanıldı. Koşullarda önemli bir değişim meydana gelince, II. Enternasyonal partileri gelişmelere ayak uydurmakta zorlandılar. Barış döneminin ürünü olan II. Enternasyonal ve onun partilerinin içten nasıl çürümüş oldukları fırtınalı dönemle birlikte açığa çıkacaktı.

Yüzyıl dönümü aynı zamanda kapitalizmin kapitalist emperyalizme dönüşüm dönemi idi. Lenin'in yıllar sonra isabetli olarak gösterdiği gibi, bir çürüme, asalaklaşma ve aynı zamanda sosyalizmin öngünü olan bir çağ başlıyordu. (Lenin, 1979) Bu çağın, kelimenin gerçek anlamında devrimler çağının savaşı örgütünü yaratmak, Lenin'in bizzat kendi pratiğinden çıkardığı temel görev oldu.

Burada özellikle vurgulamak lazım. Leninist parti düşüncesi hatalı bir şekilde Çarlık Rusyası koşullarıyla özdeşleştirilir çoğu zaman. Salt o koşullara özgü imiş gibi ele alınır. İlk dönem tartışmalarında, özellikle Rosa Luxemburg'la olan tartışmasında Lenin **de** sorunu bu açıdan ortaya koyar. (Lenin, 1976) Gerçekte ise Çarlık Rusyası'nın şartlarından daha çok yeni dönemin özelliklerinin yansımasıdır Leninist parti. Bu gerçeğin anlaşılması için "kapitalizmin barışçı döneminin" sona ermesi, emperyalizmin toplumsal yaşamda tamamen hakim olması ve büyük savaşın patlak vermesi gerekecekti. (Lenin, 2014) **Leninizmi** yaratan koşullar aynı koşullardı. Hem Rusya'da ve hem de dünyada Leninizmin koşulları ortaya çıkmıştı.

Lenin "Ne Yapmalı" sorusunu bu şartlarda sordu, ve çağının gereklerine uygun cevabı vermeyi başardı. "Bize bir devrimciler örgütü verin dünyayı yerinden oynatalım" diyen oydu. (Lenin, 1997) Bu söze dikkat! Başta tartıştığımız **istek, erek/yönelim** burada net bir şekilde görülüyor. Lenin dünyayı **değiştirmek, dönüştürmek, altüst etmek** için atılıyor kavgaya. Çağına ve ülkesine bakış açısı budur! Marksizme bakış açısı budur! Asla gevezelik veya kendini tatmin için teorik tartışmalara girmez. Net bir amaç için girer. Devrimci bir bakış açısıyla kavrar Marksizmi ve ona dayanarak çağını ve ülkesini çözümler. Bu yüzdendir ki kendi çağında yaygın olan Marksist kitle partilerine takılıp kalmadı, devrimi, devrimci dönüşümü gerçekleştirecek aracın ne olması gerektiğini sorguladı. Dönem her yönden kendisini temsil edecek **politik bir örgütlenmeyi** dayatıyordu. Proletaryanın devrimci sınıf partisi olan **Leninist Parti** böylesi bir devrimci dönemde doğdu.

Ekim Sosyalist Devrimi yeni tipte bir parti olan Bolşevik Parti (Leninist Parti) tarafından zafere ulaştırıldı. Pratik olarak proleter devrimlerin başladığı çağdır emperyalizm. Proletarya diktatörlüğünün **pratik bir görev** olarak gündeme geldiği çağdır. Ve onun temel savaş örgütü de Leninist partidir. Bu pratik göreve soyunan bütün ülkelerin komünistleri hızla uzlaşmacı çürümüş II. Enternasyonal partilerinden kendilerini ayırırlar. Ayrı komünist partilerini kurarlar. Bu partilerin bir araya gelmeleriyle III. Enternasyonal (Komünist Enternasyonal) kurulur. III. Enternasyonal,

proletarya devrimleri çağının ürünüdür. Komintern'in kendisi de bir Leninist partidir. Gevşek örgütlenmiş eski enternasyonallerden farklı olarak bir **dünya partisi** olarak örgütlenmiş **Leninist partidir**. Böylelikle işçi sınıfının örgütlenmesi bir adım daha ileri taşınmış olur.

Komünist Enternasyonal partileri burjuvazinin en sert saldırılarında bile ayakta kalmasını bilen ve her koşulda mücadele etme yeteneği kazanan niteliklere sahip oldular. 1943'te dağıtılan Komintern döneminde proletarya, komünist partilerin önderliğinde birçok alanda başarılı oldu. Bilimsel sosyalizm maddi bir güç oldu, etkinliği arttı. Sınıflar mücadelesinde proletaryaya öncülük ettikleri için, mücadele alanında hiçbir boşluk bırakmadılar. Sosyalizm bir sistem olduktan sonra, hem yeni tip proletarya partilerinin, hem de sosyalizmin etkinliği iyice arttı.

III. Enternasyonal'in dağılmasından sonra uluslararası komünist hareket arasına yapılan **komünist ve işçi partileri zirvesi** biçiminde bir araya geldi. Son yarım yüzyılın büyük bir bölümünü kapsayan bu ilişki biçimine denk gelen süreçte, komünist partileri birbirinden farklılaştılar. Avrupa komünist partilerinin büyük bölümü, burjuvaziyle sınıf işbirliği anlamına gelen "Avrupa Komünizmi"ni benimsediler. Böylece bu partiler, Leninist parti anlayışından, bilimsel sosyalist öğretilerden tamamen kopup proletarya diktatörlüğünü ve "öncü örgüt" anlayışını yadsıyarak düzene yöneldiler. Sosyalist ülkelerdeki komünist partileri temelde bilimsel sosyalist ilkelere bağlı kalırken, çeşitli noktalarda Marksist-Leninist ilkelerde ciddi hatalar işlediler, **giderek** komünist partisi konumundan uzaklaştılar ve sonuçta dağıldılar. Bağımlı ülkelerin komünist partileri ise, esas çoğunlukla oportünist-reformist bir temele oturdular ve zamanla sınıflar mücadelesinin dışına düştüler. Bağımlı kapitalist ülkelerde sınıflar mücadelesindeki boşluğu **sol devrimci örgütler** doldurdu. (Dağlı, 2002)

Sosyalist ülkelerdeki karşı-devrimlerle başlayan ve değişik biçimlerde bugüne kadar gelen bir "örgütten/partiden kaçma" eğilimi mevcut. Bu eğilimin bir ayağını hiç kuşku yok ki komünist hareketin hataları ve süreci göğüsleyememesi oluşturuyor. Bir diğer kısım, güçlü sosyalist blokun ortadan kalkmasıyla uluslararası arenada safları hızla terkeden ve burjuva limanlara sığınan küçük burjuva hareket teşkil ediyor. Onun bozucu etkisi sanıldığından daha büyük. Bir diğer mesele esnek üretim sonucu bütünsel üretim birimlerinin parçalanıp toplumsal üretim zincirinin küçük ve günlük birliklerine dönüşüyle alakalı. Tam ilhak süreci ile birlikte değerlendirilmesi gereken bu özellik, sınıfın örgütlenme dinamiklerinde belirgin değişiklikler yaratıyor. (Berdan, 2015) En sonu, bizzat burjuvazinin küresel ölçekte yoğun örgütsüzlük propagandası var.

Bu son nokta üzerinde biraz duralım. Sermaye sınıfı, kendini fikri ve kültürel olarak da yeniden ve yeniden üreten kapitalist toplumda emekçi sınıflara atomizasyonu dayatır. Her alanda örgütsüzlüğün propagandasını yapar. Zira sistem her düzeyde sermayenin egemenliğini yeniden ve yeniden üretme üzerine kuruludur. "Bağımsız"

görünen her şey, her birey, her aydın, her entelektüel, her mekanizma... özünde sermaye egemenliğinin yeniden üretilmesinin parçasıdır. Sermayenin topluma dayattığı ve yaydığı örgütsüzlüğün asıl özü, emeğin örgütsüzleştirilmesi iken sermayenin en üst düzeyde ve toplumun tüm gözenerlerine kadar örgütlü olmasıdır.

Bu mesele üzerinde neden bu kadar duruyoruz? Günümüzde “ne yapmalı” sorularına verilen dağınık yanıtlar, “Leninist partinin çağının geçtiği,” “eski örgüt modellerinin miadını doldurduğu,” türünde sıralanıp giderken, aslında örgütsüzlüğü yaymakla tam da sermayenin hedeflediği şeyi gerçekleştiriyor. Biz ise “ne yapmalı” sorusunun ilk yanıtı olarak, çağımızın tam da Lenin’in ifade ettiği proleter devrimler çağı olduğu gerçeğinden hareketle, bir kere daha, **örgüt** diyoruz, **Leninist parti** diyoruz. Sosyalizm günümüzün acil bir sorunudur, **Leninist parti** de aynı şekilde günümüzün temel aracıdır!

Lenin, kendi çağında devrimci Marksizmin temsilcisiydi. Asla savunmaya çekilmedi. Burjuva düşüncenin tüm kalelerine devrimci hücumlarını sürdürdü. “Saf demokrasi” safsatalarıyla dalga geçti. (Lenin, 1976) Marx ve Engels’in devlet ve devrim öğretisini ortaya koyarken adının demokrasi düşmanına çıkmasına asla aldırmadı. (Lenin, 2015) Bugün Lenin’in kararlılığıyla, burjuva ideolojinin tüm kalelerine saldırıya geçmek en temel görevlerimizdendir.

Sosyalist ülkelerde gerçekleşen karşı-devrimler tarihsel birikimi ortadan kaldırmadığı gibi sosyalizmin yarattığı maddi kültürel birikimi ve onun etkinliğini de ortadan kaldırılabilmiş değil. Proleter hareketin yaşanacağı ve besleneceği muazzam bir birikim mevcut. Komünist parti, kitleler içinde derin kök salan sosyalist birikimi kucaklamak ve onu her yerde egemen yapmak zorunda. Bu kapsamlı görev, komünist partisini **nitelik** olarak yetkin olmaya zorluyor. Öte yandan her ülkedeki burjuva egemenlikleri uluslararası bir nitelik kazandığında, uluslararası devrimci proletaryanın **enternasyonalizmi** eylemsel temelde bir zorunluluk olarak öne çıkmıştır. Komünist hareket bu görevi de çözmelidir.

Kriz ve Devrim

ABD’de başlayan ve tüm dünyayı kasıp kavuran 2008 krizinin üzerinden on yıl geçti. 2013 itibarıyla düzelme belirtileri var diyenler oldu, bu emareleri 2015 itibarıyla görenler oldu. Bir dizi iktisatçı ise kriz sürecinin hala devam etmekte olduğunda ısrarcı. Durum ne olursa olsun, şu anda küresel ölçekte “ticaret savaşları” hız kazanıyor. Askeri yığınaklar, tatbikatlar, gövde gösterileri ve çatışmalar yoğunlaşıyor. Durumun kendisi başlı başına bir olağanüstü hal durumu! Bir savaş ve kriz durumu! Üstelik emperyalist ülkelerin iktisadi alanda attıkları her adım bağımlı ülke ekonomilerini altüst ediyor. Bu altüst oluş dönüp tekrar “küresel sistemi” vuruyor! Krizden çıkıldı-çıkılmadı tartışmalarının ortasında kendini sürekli tekrarlayan, her tekrarda çapı ve yarattığı riski daha da büyüyen sarsıntılar yaşanıyor. Tam da böylesi şartlarda Türkiye, gelişti yıllar öncesinden bariz olan kriz girdabına girmiş bulunuyor.

Seçimlerden çok önce krizin geldiği belliydi. Seçimlerin alelacele öne alınmasının temel sebebi de bu krizdi. Sermaye sınıfı yaklaşan fırtınaya hazırlıklı girmek için gerekli yasal altyapının oluşturulduğu “cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi”ni elbirliği ile sandıktan çıkardı. Krizin ilk dalgaları tam seçim günlerinde ulaştı kıyıya. Ardından kur sıçramaları ile şiddetini artırdı. Ve bugün artık emekçi sınıfların yaşamlarını doğrudan etkileyen aşamaya ulaştı.

Sosyalist saflarda krize yönelik ilk tepki, ne yazık ki AKP’yi destekleyen emekçi kesimlere yönelik kaba bir hor görme, aşağılama şeklinde çıktı ortaya. “CHP’leşme” adını verebileceğimiz bir seçkinci/elitist tavır, en başta sosyal medya olmak üzere, sosyalist yazında boy göstermeye başladı. Geniş emekçi kesimlerde aydınca bir tepki oluşmasını bekleyen, kriz henüz yığınların yaşamlarını katlanılmaz hale getirmemişken salt düşünsel saiklerle harekete geçmesini uman, bu olmayınca da “bu halktan adam olmaz, bunlara her şey müstahak” diye söylenmeye başlayan bir “sol damar” gelişti bu ülkede. Kendi insanına sevgisiz, ondan kopuk, ona yabancı ve onu dışlayan bir sosyalist hareket! Bu, kelimenin gerçek anlamında **CHP’leşmek** anlamına geliyor.

Sosyalist harekette önemli bir kesim, ideolojik ve politik olarak geçmişten beri CHP’lileşmişti. Bunun teorik düşünsel köklerini 1920’lerin ikinci yarısındaki “Kadro Hareketi”ne kadar uzatabiliriz. Politik açıdan ise “ortanın solu” dönemine, yani 1960’ların sonu ve 70’lerin başına. Günümüzde ise CHP’leşmenin yanında artık doğrudan **CHP’leşme** gündemde. Tutum ve tavırlarıyla CHP gibi olmak demek bu. Küçük burjuva sınıf konumunun doğal sonucudur. Burjuvaziye eğimli, onun ideolojik ve pratik etkisinde kalan, proletarya ile burjuvazi arasında sakınımdan asla kurtulamayan, hemen her kritik dönemde burjuva saflara daha çok yaklaşan bir yapıda olurlar. Bu yapılarının doğal sonucu, bedel ödemekten sakınan, emekçi yığınlara tepeden bakan, sadece konuşup hiç eylemeyen, seçkinci bir sosyalist kesim oluştu! AKP ve “tek adam karşıtlığı” temel müşterekleridir. Yukarda saydığımız özellikler ise temel karakteristikleri.

Krize yönelik ikinci tepki, “faturayı ödemeyeceğiz” sloganında somutlanan ekonomist-sendikalist eğilim olarak çıktı ortaya. Krizlerle devrimin bağlantısını kurmayan; böylesi bir kriz ortamında sıralanan ekonomik taleplerin bile dışedış kavgalarla, sistemin doğrudan alaşağı edilmesini doğuracak bir dizi devrimle mümkün olabileceğini görmeyen ve emekçilere anlatmayan sığ bir ekonomizm!

Her tür yanlış anlaşılmayı önlemek için vurgulamak gerek. Ekonomik ajitasyonun çıkış noktası ile devrimci ajitasyonun çıkış noktası çoğu zaman aynıdır. Verili ekonomik gerçekleri, iki sınıf arasındaki uçurumu, iki ayrı dünyanın durumunu, krizin bu iki dünyaya yansımalarını... ele almak, açıklamak, göstermek çoğu zaman ekonomik ajitasyonun da, devrimci ajitasyonun da yaptığı iştir. Fark şuradadır ki, ekonomik ajitasyonu temel alanlar, bu genel teşhir ile sınırlarlar kendilerini. Teşhir faaliyetinin doğal sınırlarında ortaya çıkan pratik eylemlerle yetinirler. Sistemin özünde varolan

karşıtlık gösterilir ve fakat sistemin çeperleri içinde kalınır. Bu, fizik biliminde referans düzlemini değiştirmeden farklı sonuçlara ulaşamamak gibidir. Bakış açısı ve erek/yönelim sistem çeperlerinin ötesine yönelmediği için yarı yolda kalınır.

Oysa krizlerle devrim arasında, bu anlama gelmek üzere, ekonomik ajitasyonun konuları ile sistemin alaşağı edilmesi gerekliliği arasında doğrudan bir bağlantı vardır. Fakat bu otomatik bir süreç değil, potansiyel bir süreçtir ve öznel müdahalelerle fiili sürece dönüşür. Ekonomizm bu öznel müdahaleyi yapmaz, yapılmasına da karşı çıkar. Lenin'in **Ne Yapmalı**'da tartıştığı temel konulardan biri budur. Ve biz burada bir kez daha **istek** meselesine, **devrimci bakış açısının** önemine gelmiş oluruz. Bir kez daha Lenin'e, "ne yapmalı"ya gelmiş oluruz.

Marx, alaylı bir dille kilisenin günah listesindeki 39 yasaktan 38'inin çiğnenmesini gelirlerinin 39'da birine yapılan saldırıdan daha kolay bağışlayacağını söyler. Ekonomizm ile iktidar eksenli devrimci müdahale arasındaki fark işte böyle bir farktır!

Mevcut kriz, salt iç koşullar etkisiyle değil, konjonktürel olarak da bir sarmal şeklinde derinleşecek bir kriz; büyük altüst oluşların ortasında meydana gelen bir kriz. Sermaye boyunduruğunu atmak için iç ve dış koşulların en uygun olduğu dönemde patlayan bir kriz.

Bugün hiç olmadığı kadar sınıfsal bakmak, farklı sınıfların "farklı uluslar" olduğunu anlatmak, emeğin iktidarı ve egemenliği için mücadeleyi en başa alarak yaygınlaştırmak zorundayız. Krizden burjuva devletin ve burjuva iktidarın yıkılması için fayadalanmak zorundayız. (Lenin, 2015) Krizden çıkış reçetesi/formülü budur! Bir kere daha Lenin okumak, eylemci kafasıyla, devrimci entelektüel kafayla Lenin okumak gerek. Leninist parti gerek.

Ne Yapmalı?

Kitlesel ayaklanmaların, kalkışmaların, devasa kitle gösterilerinin... tek sözle bir dünya devriminin dalgalarının küresel kıyıları dövüp durduğu bir dönemdeyiz. Emperyalist hegemonya sistemi çökmüş durumda. Dünya "ticaret savaşları" eşliğinde büyük yıkım savaşlarına ilerliyor. Halihazırda sürmekte olan bölgesel savaşlar ve "vekalet savaşları" tıpkı yüz yıl önceki büyük dönüşüm ve altüst yıllarında olduğu gibi, komünistleri yakıcı görevlerle karşı karşıya getirmekte. Ama inatla bu gerçeklik görülmek istenmiyor, görevlerden kaçılıyor.

Lenin işte günümüze benzer şartlarda tarihsel görevlerine ihanet eden II. Enternasyonal önderleri karşısında öfkeyle haykırıyordu. En gerekli anda, en kritik anda, büyük altüst oluşlar çağında "ne yapmalı" sorusunu devrimci bir tarzda sormayı beceremeyen, hatta bu sorudan köşe bucak kaçan sözde sosyalistlerin ihanetine kin duyuyordu.

Kapitalist üretim biçimi günümüzde tarihsel gelişmesinin sınırlarına gelip dayanmış; insanlığın gelişmesinin önündeki en büyük engel haline gelmiş ve bu yüzden yıkılması, insanlığın ilerlemesi bakımından kaçınılmaz bir zorunluluk olmuştur. Dünya çapındaki büyük çalkantıların, iç ve dış savaşların, ayaklanma ve isyanların; açlık ve sefaletin, işsizliğin, yıkımın arka planında işte bu nesnel temel bulunuyor. Kısacası, bugün karşı karşıya kaldığımız ve tüm yeryüzünü kaplayan devrimci kargaşalık, kapitalizmin bütün bir tarihsel gelişmesinin sonucudur.

Yeni evre adını verdiğimiz bu dönem, iki temel yön içeriyor. Bir tarafta küresel başkaldırıları, isyanları, anti-kapitalist eylemler zincirini, devrimci gelişmeleri; diğer tarafta emperyalist-kapitalist sistemin çöküşünü yaşıyoruz. Bunu söylediğimizde itirazlar yükseliyor. Uzun uzun “kapitalizmin krizleri aşma becerilerine” göndermelerde bulunanlar çıkıyor. Sanki kriz demek, çöküş demek, bir sistemin kendiliğinden yıkılıp yerini bir sonrakine bırakmasıymış gibi, sanki böylesine kaba ve sığ bir “çöküş teorisi” savunan varmış gibi!

Sistem krizde. Uzun yıllardır krizde. Yaygın deyimle “kriz yönetimi” ile idame ettiriyor hayatını. Bu söylem bile emperyalist-kapitalist sistemin çözümsüz bir krizle sakatlanmış olduğunun açık kanıtıdır. Her bir krizi bir öncekinden daha derin ve yaygın olan bir sistem var karşımızda. Ve biriken muazzam atıl-para sermayenin zorladığı balonlarla, kredi sistemi ile sınır ve yeteneğinin çok çok ötesine genişleyen üretimiyle, yüzmilyonlar halinde yaşamın dışına ittiği emekçileriyle, çözümsüz çelişki ve çatışkılarıyla... bir sınıra gelip dayandı kapitalist sistem. Toplum ve doğanın tamamen imhası artık bir adım ötemizde. Yıkım savaşları da aynı şekilde kapımızda. Hala süren irili ufaklı savaşlardan bahsetmiyoruz bile. Tüm bunlara ek, kimi örtük kimi açık yaygınlaşan küresel iç savaş var. Bütün bunların arasında hala bir sistemin çöküşünü görmemek, bu çöküşe karşı büyüyen isyanları, hareketleri, kalkışmaları farketmemek, yukarda bahsettiğimiz gibi kapitalizmin temel eğilim ve yasalarının işleyişiyle oluşan birikimin nitel bir fark yarattığını anlamamak, “ne yapmalı” sorusunu ya hiç sormamak demek, ya da öylesine iş olsun diye sormak demek. Çünkü bu çürüyen ve çöken toplumdaki ya devrimlerle çıkılacak, ya da çürüme ve çöküş tüm toplumu ve doğayı yokoluşa sürükleyecek. Günümüzün temel ikilemi budur!

Sosyalizmin **günümüzün bir olgusu** haline geldiği bir aşamada, halen sosyalizmi **geleceğin** sorunu olarak görmek, tarihi sürecin dışına düşmektir.

Şimdi devrim zamanı!

Devrimci Hukukçular

5 Eylül 2018 / Karaburun

Kaynakça:

Lenin, Ne Yapmalı, İnter Yayınları 2. Basım, 1997

Lenin, Seçme Eserler C.10, İnter Yayınları 1. Basım, 1997

Lenin, Seçme Eserler C.6, İnter Yayınları 1. Basım, 1995

Lenin, Emperyalizm , Sol Yayınları 7. Basım, 1979

Lenin, Nisan Tezleri, Sol Yayınları 5. Basım, 1992

Lenin, Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky 3. Basım, 1976

Lenin, Bir Adım İleri İki Adım Geri, Sol Yayınları 3. Basım, 1976

Lenin, Sosyalizm ve Savaş, Evrensel Yayınları 3. Basım, 2014

Lenin, Devlet ve Devrim, Evrensel Yayınları 2. Basım, 2015

Engels, Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu, Sol Yayınları 2. Basım, 1979

Marx, Grundrisse, Birikim Yayınları 1. Basım, 1979

Marx, Artı-Değer Teorileri, Sol Yayınları 1. Basım, 1998

Marx-Engels, Komünist Manifesto ve Komünizmin İlkeleri, Sol Yayınları 9. Basım, 2011

Taylan Işık, Türkiye Tekelci Kapitalizmi ve Yapısal Bunalımın Nedenleri, Yeni Dönem Yayınları 2. Baskı, 2018

C. Dağlı, Yeni Evre, Yeni Dönem Yayıncılık 2. Basım, 2004

Setenay Berdan, Yeni Evrenin Devrimleri, Yeni Dönem Yayıncılık 1. Basım, 2015

C. Dağlı, Yeni Evri, Yeni Evre Yayıncılık 1. Basım, 2002

NOT: Devrimci Hukukçular tarafından 13. Karaburun Bilim Kongresi'nde sunulan metindir.